

Avalaht>Kohtumenetlused>Videokonverentsid>Käsiraamat

Käsiraamat

4.1. Kriminaalasjade puhul kohaldatav õigusraamistik

68. Kriminaalasjade puhul on piiriülestel juhtudel õigusraamistikuks liikmesriikidevahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva 2000. aasta konventsiooni artikkel 10. Kohaldatakse järgmisi eeskirju:

ülekuulamise juures viibib taotluse saanud liikmesriigi õigusasutuse esindaja, keda vajaduse korral abistab tõlk; kõnealune õigusasutus vastutab samuti ülekuulatava isiku kindlakstegemise ja taotluse saanud liikmesriigi õiguspõhimõtete järgimise eest. Kui taotluse saanud liikmesriigi õigusasutus leiab, et ülekuulamise käigus rikutakse taotluse saanud liikmesriigi seadusi, võtab ta viivitamata vajalikke meetmeid, et ülekuulamine jätkuks kooskõlas kõnealuste põhimõtetega;

taotluse esitanud ja taotluse saanud liikmesriigi pädevad asutused lepivad vajaduse korral kokku ülekuulatava isiku kaitsmiseks vajalikud meetmed;

ülekuulamist teostab taotluse esitanud liikmesriigi õigusasutus vahetult või toimub ülekuulamine selle juhtimisel kooskõlas liikmesriigi seadustega;

taotluse esitanud liikmesriigi või ülekuulatava isiku taotlusel tagab taotluse saanud liikmesriik, et ülekuulatavat isikut abistab vajaduse korral tõlk;

ülekuulatav isik võib taotleda õigust ütluste andmisest keelduda kas taotluse saanud või taotluse esitanud liikmesriigi õiguse alusel.

69. 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsiooni artikliga 10 kehtestatakse põhimõtte, et videokonverentsi teel toimuva ülekuulamise taotluse võib liikmesriik esitada isiku suhtes, kes viibib teises liikmesriigis. Asjaolud, mille puhul sellise taotluse võib esitada, seisnevad selles, et taotluse esitanud liikmesriigi õigusasutus nõuab kõnealuse isiku ülekuulamist tunnistaja või eksperdina, kuid ülekuulataval isikul on ebasobiv või võimatu ülekuulamiseks isiklikult selle riigi territooriumile ilmuda. „Ebasobiv“ võib näiteks tähendada, et tunnistaja on väga noor, väga vana või halva tervisega; „võimatu“ võib näiteks hõlmata juhtumeid, kus tunnistaja ilmumine taotluse esitanud liikmesriiki seaks ta tõsisesse ohtu.

70. Taotluse saanud liikmesriik peab videokonverentsi pidamisega nõustuma, kui see ei ole tema õiguspõhimõtetega vastuolus ning tal on videokonverentsi korraldamiseks vajalikud tehnilised vahendid. Viide „õiguspõhimõtetele“ tähendab siinkohal, et taotluse rahuldamisest ei saa keelduda üksnes põhjusel, et tunnistajate ja ekspertide ülekuulamist videokonverentsi teel ei ole taotluse saanud liikmesriigi seadustes ette nähtud või et siseriikliku õiguse kohaselt jääks täitmata üks või mitu üksikasjalikku tingimust ülekuulamise korraldamiseks videokonverentsi teel. Vajalike tehniliste vahendite puudumise korral võib taotluse esitanud liikmesriik kokkuleppel taotluse saanud liikmesriigiga anda sobivad seadmed kasutada, et võimaldada ülekuulamise toimumist.

71. Videokonverentsi teel toimuva ülekuulamise taotlus peab sisaldama teavet taotluse esitanud asutuse ning võimaluse korral taotluse objekti ja põhjuse kohta, andmeid ülekuulatava isiku ja tema kodakondsuse kohta ning vajaduse korral selle isiku nimi ja aadress, kellele tuleb kutse kätte toimetada. Taotluses tuleb märkida ka põhjus, miks tunnistajal või eksperdil on ebasobiv või võimatu isiklikult kohale ilmuda, õigusasutuse nimi ning ülekuulamist läbiviivate isikute nimed. Nimetatud teabele on viidatud 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsioonis. Taotluse saanud riigi õigusasutus kutsub asjaomase isiku välja riigi seadustes ettenähtud korras.

72. 2000. aasta vastastikuse õigusabi konventsiooni artikli 10 lõikes 8 on sätestatud, et kui isik keeldub videokonverentsi teel toimuva ülekuulamise ajal tunnistusi andmast või annab valetunnistusi, peaks ülekuulatava isiku asukohariigil olema õigus kohelda kõnealust isikut samamoodi nagu siis, kui ülekuulamine toimuks siseriikliku menetluse raames. See järeldeb asjaolust, et vastavalt nimetatud lõikele tuleneb videokonverentsil tunnistuste andmise kohustus taotluse saanud riigi õigusest. Kõnealuse lõike eesmärk on eelkõige tagada, et tunnistuse andmise kohustuse mittetäitmise korral kohaldatakse tunnistaja suhtes tema käitumisest tulenevaid samu tagajärgi, mida kohaldataks siseriikliku menetluse korral, kus videokonverentsi ei kasutata.

73. Artikli 10 lõikega 9 laiendatakse videokonverentsi teel toimuva ülekuulamise kasutamist süüdistatavatele. Igal liikmesriigil on täielik õigus otsustada, kas nõustuda sedalaadi ülekuulamise taotluse täitmisega või mitte. Liikmesriik võib esitada üldise deklaratsiooni sellistest taotlustest keeldumise kohta. Enne ülekuulamise toimumist peaks süüdistatav igal juhul andma selleks oma nõusoleku.

Viimati uuendatud: 17/11/2021

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.